

Ούλα καλά κι' εύτυχισμένα πηγαίνανε στον καιρό του, πρώτα με τή δύναμη του Θεού, και δεύτερα γιατί ούλα τὰ πηγαίνα με μέτρα, δλος ο κόσμος ήταν' εύχρηστημένος' μοναχά καμπόσοι καλαμαράδες, που ήρθαν τότεν' από τή Φραγκιά, και καμπόσοι από τους πολιτικούς, που ήσαν κακομαθημένοι κι' ήθελαν ο Κυβερνήτης να τους δίνη δλοένα να τρώνε, και κείνος πάλι καλλίτερα είχε να δίνη του λαού να φάη, και δεν επέβασε να δίνη κι' αὐτουνώνε, αὐτοὶ μοιχαλὰ δεν ήσαν' εύχαριστημένοι.

Τού κάκου τούς έλεγε ο συχωρεμένος, πῶς ὡς καθώς αὐτός, έτσι κι' εκείνοι έπρεπε να ξεχάσουνε τὰ παλαιὰ τους, για να μπορέση να πάη μπροστά ο τόπος.

Κι' εκείνος τούς έλεγε, πῶς τὸν καιρὸ που ήτανε στὴ Ρωσία τὸ δεξι χερί του Αὐτοκράτορα, είχε παλάτια και παραπαλάτια, δούλους και παραδούλους, καρότσαις και παρακαρότσαις. Στὸ τραπέζι του τρώγανε πολλοί, και στὸ μαγειριὸ του χιλιάδες ξεδεύονσανε τὴν ἡμέρα.

Μὰ σὰν ήρθε στὴν Ἑλλάδα, οὔτε μισθὸ καταδέχθηκε να πάρη, κι' ἓνα μικρὸ σπητι περιωρίσθηκε, και μ' ἓνα κατοπούλι πέραγε τὴν ἡμέρα.

Ούλα αὐτὰ τὰ κανε, για να δώση αὐτός πρώτα τὸ καλὸ παραδειγμα, και να ζῶνε οὔλοι με οἰκονομία και χωρὶς λούσια, ὅσῳ να σιᾶ' ὁ τόπος, που ήτανε φτωχὸς κι' ἔρημος.

Ἀπὸ τούτα τὰ καλά λόγια οἱ καλαμαράδες και οἱ πολιτικοὶ δὲ θέλανε ν' ἀκούσουν, γιατί δὲν τούς εὐόμφερνε.

Κάνανε ἀπὸ τότες τὴν κακὴ ἀρχή, που να ήτανε καταραμένη ἡ ὥρα, και πρωτομελετήσανε τὸ Σύνταγμα, και για να πλανέψουν τὸν κόσμο, που ήτανε φτωχὸς, εἶπανε πῶς οἱ Ἑγγλέζοι εἶναι γιομάτοι λίραις, γιατί ἔχουνε Σύνταγμα, και πῶς τὸ Σύνταγμα τὴς φέρνει.

Μὰ ο Κυβερνήτης στάθη ἀξιος, κι' ὅσῳ ζοῦσε κείνος δὲν ἀφῆσε τὸ λαὸ να τὸν πλανέψουν.

Ἔστερ' ἀπὸ τὸ σκοτωμὸ του Κυβερνήτη πήρανε οὔλοι τους μπούγιο, γιατί κανεὶς δὲν ήταν' ἀξιος να τούς κρατήση,

Δόσανε, πήρανε και πρωτοφιλιάσανε τὸ Σύνταγμα στὰ 32.

Μὰ μαζ' ἄ με τούς συνταγματικούς μπῆκε κείνο τὸν καιρὸ κι' ὁ Ταφίλ-Μπούζης, ἓνας Τουρκαρβανίτης, καπετάνιος, που ἄλλο δὲν ήξερε παρὰ τί ν' ἀρπάξη και τί να κλέψη. Κι' αὐτός, σὰν μπῆκε μαζ' ἄ με τούς ἄλλους συνταγματικούς, ὅτι βρήκε μπροστά του τὸ ξεπάλστρεψ, κι' ἂν τούκανε κανέναν παρατήρησι, έλεγε

«Μαρ' ὁ Σύνταγμας θέλει να φάη, θέλει να πιῆ, θέλει να βρένη και στὸ κεμερί του.»

Νὰ τί Σύνταγμα θέλανε κείνοι οἱ ἀναθηματισμένοι, που τὸ πρωτομελετήσανε.

Ἔτσι εἶχανε μαζωμένα τὸν καιρὸ του συχωρεμένου του Κυβερνήτη, μὰς τὸ φαγε ἡ ἀκαταστασία, και μείναμε πάλι, ὅπως εἶμαστε στὸν καιρὸ του Μπραϊμή.

Τὸν ἴδιον καιρὸ βγήκε κι' ἓνα τραγουδι κι' έλεγε :

Και Σύνταγμα να γένη,
Στοῦ Μπερούκα τὸ βαγένη.

Σύνταγμα βρέθη, πῶς θέλει να εἶπη, να κἀνη ο καθένας ὅ,τι θελή, να πέρνη τὸ πρᾶμμα τ' ἄλλουνού, και να βασιλεύη τὸ ζορμπολάκι.

Ἔδωσε ὁ Θεός, γιατί ὡς τότε ἡ ἀμαρτία μας δὲν ήσανε μεγάλας, και μὰς ἔστειλε τὸ συχωρεμένο τὸν Ἄθωνα.

Τούτος δὲν ήταν' ἀξιος σὰν τὸν Κυβερνήτη, μὰ κι' αὐτός τὸ λαὸ τὸν ἀγαπούσε, δὲν ἀφῆνε τούς χαραμοφάιδες να τρώνε.

Τριάντα χρόνια ἔβασιλευσε, που ὁ Θεός συχωρέσει τὰ κόκκαλά του, ἓνα λεπτὸ χρέος δὲν ἔβαλε.

Μοναχά, σὰν ήρθε ἡ ἀντιβασιλεία, αἱ Δυνάμεις τὴς δόσανε ἔξηντα μελλουόνια, για να κἀνη τράπεζαις και να δανειζεταὶ ὁ φτωχὸς με λίγο τόκο, και να κἀνη τὴ δουλειὰ του. Για τὴ δυστυχία μας κείνα τὰ χρέη ματα πέσανε στὰ χέρια τὴς ἀντιβασιλείας, γιατί ὁ μακαρίτης ὁ Ἄθωνας ήτανε ἀκόμα παιδι ἀνήλικο, κι' εἰκίνη τὰ κανε λιανὰ καρριά, και τὰ φαγε με τούς Βαβαρτζους, χωρὶς να πάρη εἶδησι ὁ Ἄθωνας. Μὰ αὐτός στὸν καιρὸ του δὲν ἔκανε δάνειο, περνούσε ὅπως μπορούσε με δέκα, δεκαπέντε μελλουόνια. Τώρα θελούμε ἔξηντα και παραπάνω, και τούτο τὸ χρόνο πήγανε διακόσια.

Σὰν τὸν διώξαν, που να ήτανε καυμένη ἡ ὥρα, τὸ ταμειὸ ήτανε γιομάτο παραδες και τὰ ὀπλοστάσια γιομάτα ἀπὸ ντουφέκια, κανόνια και μαπαρούτι, που οὔλα ἔστερα στὴ μεσοβασιλεία τὰ πήρε ὁ ἓνας κι' ὁ ἄλλος, κι' εἰκίνοι που τὰ πήρανε τὰ πουλήσανε στὴν Τουρκιά για ἓνα κομματι ψωμί, κι' ἔτσι τὰ δικὰ μας ἀρματα πέσανε στὰ χέρια τὴς Τουρκιάς.

Ἔτσι συχωρεμένος ὁ Ἄθωνας ἀγαπούσε τὸν τόπο, και ήθελε να τὸν μεγαλώση, και με τὸ να ήθελε να τὸν μεγαλώση, κἀτι Δυνάμεις, που δὲν τὸ θέλανε, γινῆκανε τὸ ἓνα τους με τούς πολιτικούς, που κι' αὐτοὶ δὲν τὸν θέλανε, γιατί δὲν τούς εὐόμφερνε, κι' αἱ Δυνάμεις, μαζ' ἄ με τούς πολιτικούς, τὸν βάλανε μπροστά, και βρήκανε τὴν ἀφορμή, πῶς τάχατες εἶχε τούς Βα-

βαρτζους, που δὲν τούς ήθελε ὁ τόπος.

Δόσανε, πήρανε και με τούτη τὴν ἀφορμὴ κάνανε πάλι τὸ Σύνταγμα στὰ σαράντα τρία.

Μὰ ἔδωκε πάλι ὁ Θεός κι' εὐρέθη τότες ὁ μακαρίτης ὁ Κωλέτης και βοήθησε τὸν Ἄθωνα στὴν ἀρχή, ὅσῳ να μπῆ σε δρόμο, κι' ἔστερα κι' ὁ Ἄθωνας μοναχὸς του, δὲν ἀφῆσε τούς πολιτικούς να παίρουνε στὸ χέρι τὰ πρᾶγματα, να κάνουνε ὅ,τι ήθελαν, και να βουλιάζουν τὸν τόπο, ὡς καθὼς και τὸν βουλιάζανε ἔστεροτερα.

Σὰν δὲν τούς βγήκε και πάλι ὁ λογαριασμός, βρήκανε ἄλλη αἰτία πῶς τάχατες τὸ Σύνταγμα ήθελε να κυβερνᾶνε αὐτοὶ και ὄχι ὁ Ἄθωνας.

Μὰς σήκωσαν με τούτο τὸν τρόπο πάλι τὸν νοῦ, και μὰς εἶπανε πῶς οὔλα πηγαίνανε κακά, γιατί αὐτοὶ δὲν εἶχανε τὴν ἐξουσία, και πῶς ἂν τὴν πέρνανε, ἡ τσέπη μας θα γιόμιζε παραδες, ὁ τόπος θα γιόμιζε ἀπὸ φάμπρικαις και δρόμους και ἀπὸ οὔλαις τὴς εύτυχίας, και πῶς θα πέραμε και τὴν Πόλι.

Ἔτσι φθάνανε μὰς λέγανε.

Μὰς εἶπανε ἀκόμα στὰ ἔξηντα δύο, πῶς τάχατες έπρεπε κείνον τὸ χρόνο να κάνουμε ὅ,τι κάνουμε για να διώξουμε τὸν Ἄθωνα, γιατί, ἂν τὸν ἀφῆσανε ἀκόμα ἓνα χρόνο, θάκανε κατοχὴ και δὲ θα μπορούσαμε να τοῦ κάνουμε τίποτα ὅ,τι τυρηνία κι' ἂν μὰς ἔκανε.

Τούς πιστεψαμε οἱ κουτοὶ, και τούς ἀφήσαμε να κάνουν τὸ σκοπὸ τους.

Ἔχχαμε μιὰ ἀμαρτία με τὸ σκοτωμὸ του Κυβερνήτη, τὴς κάναμε δυὸ με τὸ διώξιμο του Ἄθωνα.

Και τὴς δυὸ για τὸ Σύνταγμα τὴς κάναμε και για τούς πολιτικούς, και για τούτο ὁ Θεός τούς ἔδιδους τούς πολιτικούς και τὸ ἴδιο τὸ Σύνταγμα διάλεξε για να μὰς κιδέψη.

(ἀκολουθεῖ)

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΣΠΗΛΙΩΤΑΚΗΣ

— Ἔτσι μ' ἀρᾶσει τὸ εἶπε Ἐκείνη, εἶνε ἀνθρωπος που ἔρει να κάνει κἀτι τι ἀληθινὰ πρωτότυπο...

Τότε Ἐκείνος δὲν ἔχασε καιρὸ, τὴν ἀρᾶξε στὴν ἀγκαλιὴ του και τὴ φίλησε, τὴ φίλησε... και νόμιζε πῶς ἔκανε κἀτι ἀληθινὰ πρωτότυπο, κἀτι που δὲν ἔκανε ἄλλος πρωτότυρά του...

Φίλος. Ἀκούω, ἔχασες τὴν ὄνισά σου, Χατζίδακι.
Χατζίδακις. Ναι, περνούσαμε ἓνα ποτὶμ: φουσκωμένο.
Ἔγω σῶθηκα, μὰ εἰκίνη ἡ κατῆμένη πνίγηκε.
Φίλος (ἀληθινὰ καταλυπημένος). Ὁ τί κρέμα!

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΝΑ ΒΟΡΕΙΝΟ ΑΓΡΙΟΝΗΣΙ

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Ἔστερ' ἀπὸ ἓνός χρόνου καπνίλα, λαπουριά, κατὰ χινιά, εὔρα φέρτα, ἄμε κι' ἔλα, καρδιοχτύπια κι' ἀγομαχητά, εἶπα' Καιρός μου να τὰ φορτώσω στὸν πετεινὸ, και να πᾶω νανάσανω λίγο στὸ βορεινὸ μου τ' Ἀγριονήσι, ἀφοῦ τὴς τύχης μου δὲν εἶτανε να κατέσω στᾶλλο, τὸ ἡμερο τὸ νησί, τὸ νησί που με γέννησε.

Μπαίνω στὸ βαποράκι, κι' ἴσια σι' Ἀγριονήσι. Δηλαδὴ, ἀγριονήσι! Γάλα μονάχο τριγύρω του ὁ Ἀτλαντικός. Μὰ ἡ ἀτάραχη ὄψη του εἶταν ὄψη θεριοῦ που κοιμότανε. Ἄλλοιμονὸ σου, και να ξυπνοῦσε! Ἔτσι και τὸ νησί. Χαμογελοῦσε ἀντίκρου σου. Οἱ βουνοπλαγιές του, μ' ἔδω κι' εἰκὴ βαθειοπράσινους λόγγους, τὰ σκοτεινοπόρφυρά του ἀκρωτήρια, οἱ ἄσπρες ἀκρογιαλιές, τὰ μεγάλα κι' ἀτέλειωτα χτῖρια

τὴς χώρας κατὰμπροστα στὸ λιμάνι, ὁ κόσμος που στεκότανε μερμηγκιά στὴν ἀηλόχτιστη προκουμαία νάνταμῶσου στὸς ταξιδιωτές του βαποριοῦ, τὰρίθμητα καπελλίνα και παρασόλια που με μύρια χρώματα λαμποκοπούσανε μες στὸ ἥλιο.—Τι ἄλλο πιδ ἡμερο, πιδ γλυκὸ, και πιδ ψυχοθεράπειτο ἀπὸ τέτοια θεάματα;

Κι' ὅμως εἶναι ἀγριονήσι. Νὰ ξηγηθοῦμε.

Φαντάσου γυναῖκα ὁμορφόπλαστη και γλυκὴχαρη. Ἔχει ὅμως κἀτι βαθὺ κι' ἀνέφταστο ἡ ὄραία ματιά της, ἔχει κἀποιο μυστήριον ἡ ὄψη της, κι' ὁ νοῦς της σὰ να μὴ θρέφεται με συνηθισμένους γυναικῆσιους λογισμούς, παρὰ μ' ἀντρίκιες μέριμνες και δουλειές. Ἴσως μῆτε παντρεμένη να μὴν εἶναι, ἴσως μῆτε να ὄνειρεύετα παντρειά ἡ ἀγάπη. Ἴσως και να τὴ λαχταρῆ τὴν ἀγάπη, κι' ὡς τόσο να μὴν μπορεὶ νὰγαπήση! Στὴν καθάλλα ὡς τόσο, Ἄρτεμη μονάχη. Στὸ κυνήγι, στὸ δοξάρ, στὴν πέτρα, θέρος.

Μὰ και κἀτι ἄλλο, ἀκόμα πιδ περίεργο. Τὸ μυστήριον που εἶπαμε. Ἐκεί που φέγγει κι' ἀχτιβολεῖ τὸ πρόσωπό της, εἰκὴ που στάζει γλόκα τὸ σύστημα της, σουφρώνει ἄξανα φρούδια και μέτωπο, συμμαζεύει τὰ ὄραια της χεῖλη, σπῖθες ὀργῆς τινάζουν τὰ μάτια της, και λές μελετάει κἀποιονα νάρπᾶξη, να ξεμερδίση, να κομματιάση και να φάη! Περνοῦν ὡς τόσο πάλι μερικὲς στιγμές, και ἔκινῆναρχεται ἡ γαλήνη στὴν ὄψη της. Καθάλλα πάλι τᾶλόγὸ της ὀλόχαρη, ὀλόφεγγη, ξένοιαστη κι' ἀνάλαφρη, ἔρωτιάρια ὅμως ποτές.

Τέτοια γυναῖκα τι θα τὴν πῆς; Ἄντρογυναῖκα θα τὴν πῆς. Πᾶει να πῆ ἀγριογυναῖκα. Τέτοις εἶναι κι' αὐτὸ τὸ νησί. Ἄγριο, μὰ πᾶλε ὄχι καθὼς τᾶγρια τὰ θερια, ἡ κι' οἱ ἀγριάνθρωποι στοὺς ἀντίποδες του, μὰ ἄγριο δίχως ἀγριους σκοπούς, και με κατοίκους πολὺ ἡμερους μάλιστα. Ὁμορφο ὅσο γίνεται, ὅμως ἄγριο κι' ἀκαρπο. Ὀνειριασμένο και μαγευτικὸ, ὅμως ἔρχουνται ὄρες και μαλλοσιάνουνται φρενιασμένα τὰ στοιχεῖα στὴν ἀγκαλιά του. Ποιητικὸ και χαριτωμένο, ὅμως κἀθε του σημάδι και κἀθε τόπος κανονισμένος και μελετημένος για να μαζεύη ἀπὸ τὰ πουγγιὰ τῶν ταξιδιωτῶνε.

Ἄμα πάτησα χῶμα, μῆτε στιγμή δὲ τᾶίθηκα να ξαναδῶ τὴν πανθῖρια εἰκίνη χώρα, που τὴν παραμοιάζουνε με τὴ Νεάπολη, και ψέματα δὲ λένε. Μόνος ἔτραξα στὸ τραινάκι, με τὴ μηχανίτσα του, με τὴ μονόδρομὴ του γραμμίτσα, κι' ἴσια στὸ χωριοῦδάκι που πάντα πηγαίνω, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά του νησιοῦ. Κοίταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο του ἄμαξιοῦ. Τὰ ἴδια πάντα. Ἄγριοιούλουδα, ἀγριόδεντρα, ἀγριοχώραφα, ἀγριοτοπιές κι' ἀγριοσπηλιές κατὰ τὰ βράχια του γιαλοῦ, ὅμως ὁ ἥλιος τὰ πέρχυνε ὄλα και τᾶκαμνε ἡμέρα και γλυκὰ. Ἀρχίζα και ξανάσαινα πάλι.

Ἡμερὰ και γλυκὰ, ἀπὸ μακριὰ ὅμως. Ἀπὸ κοντά, να μὴν τᾶγγίξη, και να μὴν τὰ μυρίση. Να μὴ γυρέψη μῆλιες με μῆλα να κρέμουνται, ἀχλαδιές μ' ἀχλάδια, ἀμπέλια με τὰ σταφύλια. Ἀγριοστάφυλα, ναί. Ἀχλάδια ἄγρια, ἴσως. Δὲν ἔτυχε να τὰ δῶ μῆτ' αὐτὰ. Πατᾶτες,

ΠΟΘΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Τόν Έρωτα ποθώ να δω, κι αυτός να μάθει πώς δεν πονούν τα στήθια μου και δε φοβούνται από τις φρικτές του σαίτες, που ρίχνουν πάθη μεγάλα σε πολλά κορμιά και τυραγνίζονται.

Έρωτα έλα, να καρδιά για να χτυπήσεις. σαίτες ρίξε φλογερές και μη λυπάσαι. Σου λέω, πώς, μα το Θεό, δε θα νικήσεις, και μύθος 'στ' σου φαίνεται, λουλούδια μάρσε

πό μες από τον κήπο σου το λατρεμένο. κάνε τα μάγια κ' έλα 'δω να με μαγέψεις. Μά εσύ όπως θέλεις στόλιζε το τιμημένο το βέλος σου και στην καρδιά να το φυτέψεις.

Αδύνατο, ναί, δε μπορείς να με πληγώσεις και να φυτέψεις μέσα μου τέτοιο ένα πάθος, γιατί η καρδιά μου δεν πονάει σ' ότι κι α δώσεις. Δοκίμασε και θά το διεξ. Θα κάμεις λάθος.

Σά θέλεις, στάσου να σου δώσω εγώ δοξάρι, βγαλμένο απ' τη μηλιά τη φουντωμένη κάτω στα βάθια της καρδιάς μου. Πάρ' το κ' έχει χάρη να ρίχνει μήλα της ζωής και του θανάτου.

Σ' αυτά μικρό χαμόγελο απ' το στόμα ρίχνει και γνέφει για να φύγω, πρι να σημαδέψει στην άμυαλή καρδιά μου, μα του κάκου, δειχνει σ' εκείνον ή κουτή μεριά, να με φονεύει.

Λυπούμαι, λέει ο Έρωτας, και θα σαι κρέμα που θέλεις σκοτεινιά της γις για ν' άγκαλιάσεις. Όμπρός, του κάνω, χτύπα, να, και θάδρει μνήμα βαθί το βέλος σου να πάει. Να μη δειλιάσεις.

Κουτέ, μου κάνει, δέξου εκεί στα φυλλοκάρδια αυτή την πρώτη σαίτη. Κ' εσύς ματιάζει στο στήθος απ' τ' άριστερά, μα πήγε σ' άδεια γιατί είταν πρώτο χτύπημα, που δεν πειράζει.

Ξανά ματιάζει και χτυπά' μα που να πάθω; λεβέντης πάλε φάνηκα. Και τρίτη στέλνει φωτιές γιομάτη. Άχ. πονάει.. να μη σε μάθω. λυπάσου, φύγε, μη χτυπάς, τον πόνο σπέρνει

μαζί με φλόγες δυνατές ή σαίτη σου, σπλαχνίσου, μη. Μα δε μ' άκούει. Ξανά τινάζει διο τρεις σαίτες... Φτάνει πιά.. πεθαίνω.. στάσου Άλλοιά... Στην ύστερήν νεκρο στή γις με βάζει.

Πόλη

Γ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΗΣ

ΓΚΟΖΟΜΟΡΟΣ

(Ιστορική παράδοση)

Οι άντρες όλοι ήτανε στο Γκοζόμορο πηγαμένοι για θέρο, και οι γυναίκες του είχανε μείνει μονάχες στο χωριό το στήσανε εκείνη την ήμέρα στο γλέντι και στο χορό για καλά. Ήτανε μαθίς και γιορτή των Άγιών Πάντων, Ιούνιος μήνας, τραγούδια, γέλια, χαρές, ξεφάντωσε. Άξαφνα στην πλατεία που είχανε τον χορό παρουσιάζονται τρεις άντρες, όχι από τους δικούς τους, μα ξένοι. Κουρέλια ντυμένοι, άπλυτοι, άχτένιστοι, κακοροϊζικοί, φαίνονταν για ζητιάνοι. Κι' άλήθεια. Η κακοροϊζικιά τους μόνο για ζητιάνους έμοιαζε, τ' άδίστικα τους γεμάτα κομμάτια ψωμί. Τους λυπηθήκανε οι γυναίκες για την τόση κακομοιριά τους, τους δώσανε ψωμί, κρασί, τους κλέσανε και στο χορό να χορεύουνε. Ξιπαστήκανε κείνοι, άρνήστηκαν στην άρχή με κάθε τρόπο, πίμεναν όμως οι γυναίκες, τους έβαλαν θέληση, όσο που τους κατάφεραν Χόρεψαν οι ξένοι κ' έτραγουδούσαν, ένα τραγούδι παράξενο, άκατανόητο.

Για χορεύετε μαυρομίτες
Όσο νάβγη το φεγγάρι,
Τα παιδιά στην άμυσκάλη
Τα κανάβια στο κεφάλι.

Λιγάθηκαν οι γυναίκες, κερνούσαν τους ξένους, έπιναν κι' αυτές κάμποσα. Ήρθε το βράδυ, πλόκωσε ή νύχτα κι' όσο να βγη το φεγγάρι ληστές τούρκοι είχανε πατήσει το χωριό, το Κουμαροχώρι, άπάνου στον Ταύγετο. Έβουσαν τα τραγούδια, οι γυναίκες άρχισαν τις φωνές και τα κλάμματα, και τότε μόνο κατάλαβαν πως οι ζητιάνοι κείνοι είταν κατάσκοποι, που δείξαν τον δρόμο στους συντρόφους τους. Τίποτα δεν άφησαν οι ληστές όλα τα πήραν, σκότωσαν και κάμποσες γυναίκες, και θρονιάστηκαν στο χωριό καταχτητές. Οι κάτοικοι δεν ξαναγύρισαν άφησαν το Κουμαροχώρι για να κατοικήσουν άλλο, μι άρα μακρύτερα, στον Γκοζόμορο.

Και δώ βάσανα και πίκρες οι Γκοζομορίτες. Στιγμή δεν τους άφηνε ήσυχους ο άγας του Μυστρά πουχε χτήματα και στον Γκοζόμορο. Στην κατούνα τους έβαζε χέρι, μα και τις γυναίκες τους τις νοστιμεύουσαν. Ήτανε πιά βαζιλειστικισμένοι από τις καθημερινές άδικίες που με την βοήθεια του γραμματικού του σου τις κατάφερε μι χαρά ο άγας.

Τι άνθρωπος κι' αυτός ο γραμματικός. Χριστιανός, μα δε συλλογιούνταν διόλου ούτε πατριδα ούτε θρησκεία. Ο άγας να τον αγαπάη και όλα περνούσαν και πνε. Σε μι ά κουβέντα άπάνου, λέει κάποτε του άγας.

— Και ζωντανός, άγας μου, σ' ώφελισα μα και πεθαμένος ακόμα θα σ' ώφελίσω.

Γέλασε ο άγας. Μα ο γραμματικός άξίπαστος του λέει.

— Σάν πεθάνω, να διατάξης να με ξεθάψουνε, κι' έννοια σου.

Κούνησε το κεφάλι ο άγας και δεν είπε τίποτα.

Πέρασαν χρόνια ο γραμματικός που κατοικούσε στον Γκοζόμορο άπόθανε. Μα πριν ξεψυχήση, νοιώθοντας τον θάνατό του, άρρησε παραγγολή να του δέσουνε ένα σκοινι στο λαιμό και μ' αυτό να τον βάλουνε στον τάφο. Το γιατί κενός δεν το ήξερε. Όπως το είπε, έτσι κ' έγινε. Σάν άπόθανε, τούδωσαν ένα σκοινι στο λαιμό και τον θάψαν. Άνάσκανε το χωριό που βγήκε από την μέση ένα τέτοιο θερίο. Μα που να ξέρουν τι μεγαλύτερα κακά τους άκαρτερούσαν. Σάν έμαθε ο άγας το θάνατο του γραμματικού του θυμωσε γιατί να μη τρέξουνε άμέσως να του φέρουνε τα μαντάτα. Θυμήθηκε και την παραγγελιά του γραμματικού, κάτι καλό έβγαλε με τον νου του και διατάζει άμέσως να τον ξεθάψουνε, ξεθάφτουνε, βλέπει ο άγας το σκοινι στο λαιμό, άνάβει, κορώνε από τη φόβη του. Τα βάζει με τους Γκοζομορίτες.

— Γι' αυτό λοιπό δεν μουπάτε τίποτα, για να μη μάθω πως τον σκοτώσατε, κακούργοι.

Άπολογήθηκαν οι χωριάτες, μα ποιός να τους πιστέψη. Άπό τότε ο άγας έγινε θερίο άνήμερο. Και το αίμα το χωριάτωνε ζητούσε να το ρουφήση. Θυμώνουνε και κείνοι και με το να μη μπορούν να ξεθυμάνουνε στον άγας, ξεθύμαναν στον νεκρό του γραμματικού, τον ξεθάφτουνε άφου έξ αίτιας του πάθαιναν τόσα και τόσα άλημερίς, και το κουφάρι του που ήταν μισολυωμένο το σκόρπισαν στους πέντε άνέμους. Το κεφάλι έπεσε σ' ένα βάτο. Και καθώς ήταν το μυαλό άλυτο άκόμη τρέξανε πλήθος σκούρκοι να φάνε το μυαλό του γραμματικού κι' έφώλιασαν μέσα στο καύκαλο, κι έπόλυναν σιγά σιγά και μήτε άθραπος μήτε ζω μπορούσε να περάση από τη θέση κείνη χωρίς να χουμήζουνε οι σκούρκοι να τον δαγκάσουνε. Φοβερό κακό γιατί ήταν άναγκασιμένοι να περνούνε από κεινο το μέρος. Τι να γίνη λοιπόν; Να κάψουνε το βατώνα. Βάζουν φωτιά, καιγεται ο βατώνας, μα παίρνει φωτιά και όλο το χωριό και γίνεται στάχτη. Οι κακόμοιροι οι Γκοζομορίτες βρέθηκαν πάλι χωρίς χωριό. Άφήνουν τον καημένο τον Γκοζόμορο κι έρχονται στην Τρύπα, άνάμεσα Κουμαροχώρι και Γκοζόμορο. Έκει βρίσκονται ως τα σήμερα.

Τρύπα 12 του Γκαλιστή 1904.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

μπόλικες. Πεπόνια όμως ή και κολοκύθια, κουκούτσι. Έρρειακές στα βουνόπλαγα, άλλο τίποτα. Άσπαρτίες όμως, που να σε μεθύη ή μουρούδια τους, μήτε κλωνί.

Άγριοήμερα πράματα. Ο ίδιος ο ήλιος τα φωτολούζει καθώς στα δικά μας νησιά, ή ήλια ή θάλασσα τα χαθείςι δλόγυρα Μα λείπει το κάτι εκείνο που λείπει από τις στεριές. Στείρα ή γής έδω πέρα. Στείρα, όχι από σιτάρια και τέτοια, μα από καρπούς γλυκόχυμους κι από λουλούδια γλυκομύριστα.

Κι όμως, άπέρανη είταν ή γλύκα του χωριού μου σάν ταντίκρουσα, —πήγαινε να πω σάν το ξετρώπωσα απ' εκεί που κρυβότανε, άνάμεσα σε δυ προτινοπόρφυρα άκρωτήρια, με κόρφο βαθύ όμπροστά του, και τα σπίτια να στεφανώνουν το ύψωμα του περιτριγύριζε την άκρογιαλιά. Όρα βασίλειμα, έστραφταν τα παράθυρα με τις αντιφεγγιές. Πηγαίνόερχονταν όμπρός στη σπιτοσειρά εκείνη ο κόσμος, κ' έκαμαν σεργιάνι τη θάλασσα. Ο κόσμος όμως εκείνες είταν άπέξω φερμένος σάν κ' έμένα. Τόν ήξερα. Πάω, είπα, να δω τους ντόπιους. Κατέβηκα στο λιμανάκι και χαιρέτησα τους βαρκάρηδες. Ήνας κ' ήνας όμορφάνθρωποι και πλικαράδες. Σοβαροί άνθρωποι, και της δουλειάς πάντα. Πεζοί όμως οι βλογημένοι κ' ήμεροι σάν τάρνια. Ω: μήτε σ' σκόλοιο τους δε σου γαυγίζουν. Λες και κανέναν τους: έδω δεν είδε άτραποδρόντι, και πως φουρτούνα τι είναι: μήτε τ' άμειρωτήκανε. Ρίχταις όμως πάλε ματιά στον άντικρινό τον κάθο, βλέπεις τους γέρικους

βράχους που γκρεμιούνται σάν κουρελλιασμένοι άπάνω από τα κύματα, και λες πως δε γίνεται δίχως μεγάλες φουρτούνες τέτοιο φάγωμα πέτρας και γής.

Τράβηξα πάλε κατά το χωριό. Ξαναέβηκα τάνηροράκι, και στάθηκα μι ά στιγμή. Ο ήλιος είταν τώρα βασιλεμένος, μα χρυσόλαμπαν άκόμη κατόπι του οι άπέραντές του πορφύρες. Ίσια ίσια μέσα στις άγκαλιές του Όκειανού. Ως τα μεσουράνα ανέβαιναν οι λαμπρές του άντιφεγγιές, που όσο προχωρούσανε γυρίζανε προς το μαλακό, το ροδακινι εκείνο χρώμα που πίσω από το πλαγινο μαυροβούνι φαίνότανε σάν είδος ούράνια πηγή, που λες κ' οι βορεινός έδω κοπέλλες μαζεύουν τη μαγευτική τους θωριά. Η καυθαυτό όμως Δύση, φλόγα μονάχη τώρα. Μα από τη μι ά της πλευρά, σά να τη ζούλευε κάποιος δαίμονας, άπλωνε κι όλο άπλωνε κατάμαυρα σύννεφα. Σύννεφα, είπα; Βουνά άλάκερα έγιναν άξίφρα, και πάλε τώρα σταθήκανε. Σά να τα νίκησε ή όλοφεγγιά, και σά να τα τρώμαζε. Νά τηνα, ή νίκη! Πήραν φωτιά όλοτρώγυρα. Φλογόναψαν τα κρέσπεδά τους, και γνήκανε σίδερο πυρωμένο τα σπλάγνα τους. Άλλαξαν πιά τώρα κάθε στιγμή οι θωριές. Άδύνατο μάτι να τις ακολουθήση. Γενική φωταψία, γενικός θρίαμβος, ούράνια και μεγαλόπρεπη μουσική από χρώματα, που δεν πρόφταινες ν' άκούσης τον κάθε της τόνο. Έκει άπάνω, παρουσιάζεται ο πιδ φιλικός μου βαρκάρης, και μου λέει: «Άύριο θάχουμε άγεράκι. Ίσως και λίγη βροχή.» Χαμογέλασα με τον ποιητικό του το νου, και τον καλονόχτισα.

Πήγα στην κάμαρά μου κ' έβγαλα τα ψάρικέ μου σούνεργα να τάχω έτοιμα για την αύριανή. Άμει γιατί άλλο ήρθε; Να ψαρίσω ήρθα. Άγρια και τα ψάρια έδω, θα πήε. Άγρια κι άγρια, μα τάγκιστρι. Ως μήτε τ' όνομά του ρωμαίικα δεν μπόρεσα να το μάθω του ψαριού που πώτερο από κάθε άλλο κυνηγώ έδω πέρα. Βρίσκονται και μουγκριά, φοβερά μάλιστα. Έχει και λαπίνες μισοκαδιάρικες, και σκουμπριά γιγαντινά, και χρυσόφια που σάν τα μαγειρέψης βγάξεις καλό στουπί, έχει και γλώσσες. Μα εκείνο τώκαανήσιο το ψάρι που τριγυρνάει τους κάθους, που βγαίνει από μι ά ως είκοσι λίτρας, που σάν άρπάη το ψεύτικο δόλωμα της συρτής σου τραντάζει όλο σου το κορμί κ' ή βάρκα μαζί σου, εκείνο είναι που ήρθε να κυνηγήσω, γιατί αυτό είναι άγριο, μα έχει κι άγριους τρόπους. Έβγαλα λοιπόν τις άποτονιές μου, τάγκιστρια μου, τις μερσινέζες, τάποκαλαμίδια, τους μακαράδες, και τ' ασιαζα όλα, να μη χασομερούμε αύριο μες στη βάρκα. Πήγα ύστερα και πλάγιασα.

Το συνηθισμένο μου κατατόπι είναι άλλη πάλε άκρογιαλίτσα, ως μισή ώρα δρόμο. Έτσι, μι ά φούχτα. Και δυό τρεις βαρκούλες τραβηγμένες στα χαλίκια, έτοιμες όμως να ξαναγλιστρήσουνε στα κύματα, να φίλους της ψαρκής ή για φίλους του σεργιανιού. Μήτε σπίτια, μήτε καλύδια εκεί κάτω. Δυό τρία καλύδια ξαναόγεις εκεί άπάνω κατά τα βουνά, άγριοφωλιές άτακοφαράδων.

Είπα πως μήτε καλύδι δεν έχει εκεί κάτω. Όμως

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ

Νέκρα κ' ησυχία όλοϋθε βασιλεύει και μονάχα τὸ κρουσὸ τὸ παιγνιδιάρικο κῆμα χτυπάει μετὸ λεπτὸ ἀεράκι τῆς αὐγῆς τοὺς βράχους και τὸ γιολό, ἐνῶ τὰ διαπεραστικά λαλήματα τῶν πετεινῶν ἀπὸ μακρὰ χαιροῦν τὸν ἔρχομὸ τῆς ἡμέρας.

Τὸ φῶς τῆς νύχτας ἀρχίζει νὰ σκοτίζεται και νὰ θαμποφέγγει και μόνο λίγ' ἀστέρια σκόρπια στὸν οὐρανὸ μετὸ μελαγχολικὸ φεγγάρι κρατοῦν και στολίζουν τὰ σκοτεινὰ βασίλεια και τὴ δόξα τῆς νύχτας.

Τὰ βουνὰ ἔρμα και καταχνησμένα προσμένουν μ' ἀπάθεια τίς ἀχιτίδες τοῦ ἡλιου γιὰ νὰ λάμψουν στὸν ἔρχομὸ τῆς ἡμέρας. Πέρα, πέρα τ' ἀντικρινὰ βουνὰ τῆς Ἀνατολῆς ἀρχίζουν νὰ γαλανίζουν σκεπασμένα μ' ἕνα βαρὺ πέπλο λευκὸ και ῥοδαλό. Ἀκόμα βασιλεύει ἡ νέκρα και τ' ἀεράκι, δροσερό, δροσερό φροσάει ἀπ' τ' ἀντικρινό, τ' ἀνοιχτὸ πέλαγο. Οἱ πετεινοὶ μετὰ διαπεραστικά, τὰ μονότονα λαλήματά τους φτιάνουν τὴ πρώτη μελωδία, τὸν πρώτο χαιρτισμὸ στὴ ῥοδοστεφανωμένη ἀνατολή.

Νά, νά. Τώρα ὁ οὐρανὸς φαίνεται σὰν νὰ καθαρίζη και τ' ἀστέρια σβένονται τόνα μετ' ἄλλο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἐνῶ τὸ μελαγχολικὸ φεγγάρι ντροπαλό, ντροπαλό κρύβεται και τρέχει στὴ δάχη τοῦ βουνοῦ.

Ἡ καταχνιά ἀκόμη κάθεται σὲς δροσολουμένους πλάτες τῶν βουνῶν και σὲς ῥεματιές τοῦ χωριοῦ, σὰν πλάκα τάφου φωνὴ δὲν ἀκούεται. Ὅλοι ἀκόμη ἀναπαύονται μετὰ γλυκὰ ὄνειρα και σκέψεις, ὅλοι βασιλεύονται μετὰ τρελλὰ ὄνειρα και θλιβεροῦς συλλογισμοῦς.

Τώρα ἀρχισε τὸ πρώτο ἀδύνατο και σιγαλὸ κελιάδιμα τῶν πουλιῶν ποῦ δροσολουμένα τινάζουν τὰ φτερά τους και σκορπίζονται στὰ δένδρα και στοὺς φράγκτες. Ἡ ἀνατολή ἔχει ἀρχισὴ νὰ λάμψη και νὰ ῥοδίζη ἀνοίγοντας τίς ῥοδοστεφανωμένες ἀγκάλες τῆς γιὰ νὰ βγῆ τ' ἀγαπημένο και παντοινὸ ταῖρι τῆς, ὁ ἥλιος, ἡ ζωὴ και ἡ δύναμη τοῦ κόσμου.

Ὅλοϋθε τώρα βασιλεύει ἑσπερία. Νά, ἡ ῥάχη τοῦ καταχνησμένου βουνοῦ ἀρχισε νὰ ξαναφαίνεται, κί' ὁ πύργος τοῦ καμπαναριοῦ ἀπ' τὸ ἐρημοκλήσι ν' ἀσπρίζη, και τὰ ἀσπρόλευκα σπῆτια τοῦ χωριοῦ νὰ φαίνονται ἀράδα, ἀράδα ἢ σκόρπια, σκόρπια, σὲς πλάτες τοῦ βουνοῦ. Ἀπὸ τίς καπνοδόχες τῶν σπι-

τιῶν ἀρχισαν νὰ βγαίνουν οἱ πρώτες τουλοῦπες τοῦ καπνοῦ. Ἡ ἀτμοσφαῖρα προσβάλλεται τώρα ἀπὸ κάθε φωνή, ἀπὸ κάθε ἠχολόγημα.

Ἡ δουλιὰ σὲ λίγο θ' ἀρχισῆ. Ὁ κόσμος θὰ κινήθῆ και θὰ σκύψῆ μπρὸς στοὺς νόμους τοῦ κόσμου και τῆς ζωῆς.

Νά. Τώρα ἡ λάμψη και ἡ ἑσπερία ἐφώτισε ὅλο τὸ χάος τ' οὐρανοῦ, ὅλο τὸ σκοτάδι τῆς γῆς. Τὸ παντοινὸ ἄστρο τοῦ κόσμου ἀρχισε νὰ δέχνη σ' ὅλη τὴν πλάση τίς πρώτες θερμοὺς και λαμπρὲς ἀχιτίδες του. Ὅλα ξυπνοῦν, ὅλα ξανακινῶνται. Ὁ δουλευτῆς μετὸ σταυρὸ στὸ χέρι κινάει ἀπὸ τὸ σπῆτι γιὰ τὴ δουλειὰ μετὸ τὴν τσάπα και τὴν δικοπή. Ἡ βοσκοπούλα μετὸ προσφάι στὴν ποδιά βγάζει τὰ πρόβατα ἀπ' τὸ μανδρὶ και μετὸ μονότονα παθητικά τῆς ἀγάπης τραγοῦδια τὰ φέρνει σὲς ῥεματιές και στὰ δροσερὰ λειβάδια. Τὰ πουλιὰ ἀρχισαν τὴν ἀτελείωτη και μαγευτικὴ μελωδία τους και ἡ ζωὴ τῆς ἡμέρας φαίνεται ὅλοϋθε σκορπισμένη.

Κέρκυρα, Αὐγούστος 1904,

ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΣΟΒΑΡΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- A. Ὑπουργός. Σκοῦρα τὰ Μακεδονικά...
B. " " Συνάδελφε, θὰ πῆξῃς;
Tὸ δίσκαλο ποῦ εἴπαμε;
Tὸ λόγο μου ἔχω εἰσεῖ.
Γ. " " Σφάζουνε οἱ Βούλγαροι πολλούς...
Δ. " " Ὁ Ἐφραῖς ποῦ σοῦ εἶπα,
Ἀλήθεια, διορίστηκε;
Tῶχες και σημεῖωση
E. " " Κ' ἐγὼ εἶδοκα σημεῖωση;
Γιὰ νὰ παυτῆ ὁ Ἀστυνόμος...
A. " " Νᾶναι κανένας Ὑπουργός;
δὲν εἶν' μικρὸ παιγνίδι.
Βάνοντας χτίς ὑπογραφές
μου πιάστηκεν ὁ νόμος
Γ. " " Κ' ἐμένα...
(Ὅλοι οἱ ἄλλοι)
Tὶ καθόσατες; Νὰ πᾶν' ἕνα ταξίδι.

ΡΩΜΙΟΣ

Κος Λεβαντινόγλου (διαβάζει). Ἡ γυ αἶκα ὅμως τοῦ πλοιάρχου γλῶττωσε, και τὰ κύματα τὴν ἔρρηξαν ἔξω σ' ἕνα ἔρημο νησί.

Κα Λεβεντινόγλου. Ὡ τὴ δυστυχισμένη! Κκι τώρα πῶς θὰ κατορθῶναι μόνη τῆς νὰ κουμπῶναι πίσω τὸ φρέμα τῆς;

ἔχει ἕνα στημένο τετράγωνο ξύλινο σὰν ζωκλήσι, μετὰ μέσα μερικὰ καθίσματα, ἕνα τραπέζι, και μιὰ γριά, τὴν κερά Φουρτούνα. Περιεργὸ πάλις κί αὐτό! Φουρτούνα τῆνομά τῆς, και γαλήνη τὸ προσωπάκι τῆς! Τῆς δίνεις ἕνα τίποτε, και σοῦ φέρνει τσάι και δυὸ φέτες βουτηρωμένο ψωμί. Κατεβαίνει ἐκεῖ κόσμος ἀπὸ τὰ χωριά, δηλαδὴ κόσμος ποῦ ἦρθε στὰ χωριά νὰλλάξουν ἀγέρι, καθίζουσε στὰ χαλκίκα ἢ στὰ βράχια νὰ κάμουνε σεργιάνι, φέρουσε δουλειὰ και τῆς κερά Φουρτούνας. Τὴν ὥρα ποῦ ἔφτασα ἐγὼ, ἡ κερά Φουρτούνα μονάχη ἀκόμα. Τὴν ἤξερα κάμποσα χρόνια τώρα. Μάννα δυὸ μου βαρκάρηδων. Ὁ ἕνας, ἐκεῖ κί αὐτός.— Ἀμὲ ὁ ἄλλος, ὁ νιός, τόμορφοπαλίκαρα, τί ἀπόγινε;—Σκοτώθηκε, μου κάνει ἡ γριά, καθὼς ἀπόθετε τὸ τσάι στὸ τραπέζι. Τὸ εἶπε καθὼς θάλεγε πῶς κοιμάται ἀκόμα αὐτός.—Σκοτώθηκε! Πῶς αὐτός;—Νά, πῆγε ναύτης τὸ χειμῶνα, ἀνέθηκε τὸ κατάρτι, κάθησε ἀπάνω σ' ἕνα σκονινί, σπάνει τὸ σκονινί, πέφτει ὁ Τζόννης και γίνεται θρούβαλα.

Μήτε νεῦρο δὲ σάλιψε στὸ πρόσωπο τῆς γριάς, καθὼς θάλεγε.

—Τὸ καμῆνο τὸ παιδί, τῆ; λέω.—Ναί, εἶταν τάκριθό μου.

Και τὴ δουλειὰ τῆς ἡ γριούλα. Τὴ δουλειὰ μου ὅμως κ' ἐγὼ. Πείσμα τῶβαλα νὰ τὴ δῶ τὴν ψυχὴ τῆς.

—Ἀχ, νὰ τὸ χωνέψω αὐτὸ δὲν μπορῶ, τῆς κάνω. Τέτοιο παλικάρι...

—Εἶταν τάκριθό μου, ξαναλέει ἡ γριά. Εἶναι κί ὁ ἄλ-

λος, ὁ Τόμης, μετὰ ὁ Τζόννης τὸ καλοκαρδὸ μου τὸ μικρούλι.

Και τῶλεγε σὰν ποῦ θάλεγε ἄχαρνα πῶς θὰ βρέξη. Σοβαρὰ, ἤσυχια, κρύα, συλλογισμένα.

—Βορεῖνὰ πράματα, εἶπα μέσα μου. Ἀς τὴν ἀρήσομε τὴ γριά. Καίγει μέσα τῆς ἡ φωτιά, κί ἄς εἶναι πάγο ἀπέξω.

Ἦρῆκα τὸν παλιὸ μου βαρκάρη, τὸν παζάρησα μετὰ τὴ βδομάδα, και ξεκινήσαμε.

Ἐβλεπα τώρα τὸ δρόμο μου ἀπὸ τὴν ἀνάποδη Ἀκόμα πιδ ὁμορφος και πιδ μαγευτικός, ἀφοῦ εἶταν κί ἀπὸ πιδ μακριά.

Δεξὰ στεκότανε τὸ βουνὸ ποῦ χωρίζε: τὸ κορφακι μου ἀπὸ τὸ χωριό, θεόρατο και γυμνοπράσινο, ἐρικωμένο κατὰ τὸ Κορφοβούνι, μετὰ βράχια ἐδῶ κ' ἐκεῖ μαῦρα κί ἀγριαπὰ, μετὰ πρόβατα κάπου κάπου ἀσπρόθωρα, και κατὰ τὸ ριζοβούνι ζευγάρια τρυπωμένα σὲ ρηχοσπηλιές, καθισμένα σὲ πέτρες ἢ ἑσπλωμένα στὸ μαλακὸ τὸ γρασιδί, ζευγάρια ποῦ μαρτυροῦσαν τὴν ἀθάνατη ζωὴ τῆς ἀγάπης, τὴν ἀγήρατη δύναμη τῆς. Ἀπὸ τὰριστερὰ πάλι βουνοπλαγιά ὄχι τόσο ἀπότομη, ὀλοπράσινη, και μετὰ τὰ δυὸ τρία ψαράδικα καλύβια στολισμένη αὐτή. Και στὴ μέση ὁ δρόμος ποῦ ἦρθε, ἴσια γραμμὴ καταφορικὴ ὡς τὸ περιγιάλι. Παρακίθε δὲν ἔβλεπε τίποτις. Κρυμμένα ὅλα τὰ παρακίθε.

—Νὰ γυρῶσομε τὸν κάδο, λέγω τοῦ βαρκάρη, και νὰ πᾶμε πρώτα στὸ βράχο μου, νὰ δουλέψω μετὰ τὸ καλάμι. Μ' ἀφίνεις ἐκεῖ ἐμένα μερικὴ ὥρα, και τραβᾷς και ψαρεύεις

Ο 'ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:
Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἑξωτερικὸ φρ. χρ. 10
10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10
ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στὰ κισόκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τριχοδρόμου (Ὁφθαλματρειο) Σταθμοῦ Ὑπογεῖου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια)στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) και στὸ βιβλιοπωλεῖο Ἐστίας Γ. Κολάσου.
Ἡ συνδρομὴ του πληρῶνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
Κ Α Ι
ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΠΑΛΙ
προδότες, πάλι ἀντεθνικούς και Βουλγαροφίλους και Σλαβοπουλημένους θὰ μᾶς ποῦνε, μετὰ δὲν πειράζει. Τὴν Ἀλήθεια και σήμερα, και γιὰ ὅλα τᾶλλα καρφί δὲ μᾶς καίγεται.
Ἡ Ἀλήθεια λοιπὸν λέει πῶς ὁ ἀντισαγγελίας κ. Ἀγγελακόπουλος ἔκανε πολὺ καλὰ νὰ περιφρόνηση τὴν ἐγκύκλιο τοῦ κ. Λεβιδῆ και νὰ μὴ δώση πενήτα γιὰ τὸν Ἐθνικὸ στόλο. Ἐφέρθηκε μάλιστα παλκαρισία και πατριωτικώτατα ποῦ δὲν περιορίστηκε μονάχα νὰ μὴ δώση μετὰ θέλησε νὰ δικαιολογήση και τὴν ἀρνησί του και νὰ πῆ γιὰ ποιόνε λόγο δὲν ἔδωσε.
Ὁ κ. Λεβιδῆς, ὁ ὕπουργός τῆς Δικαιοσύνης και πρύτανις τοῦ φαμφαρονισμοῦ, ξαφνιάστηκε ἀπὸ τέτοιο παλκαρισίον τρόπο. Ξαφνιάστηκε ὅμως κ' ἡ φρόνιμη Ἐστία, κί αὐτὸ εἶναι ἴσα ἴσα ποῦ μᾶς πιραξενεῦει, νὰ συφωνῆ ἢ Ἐστία μετὰ τὸν Λεβιδῆ, ἐνῶ δὲ θὰ πα-

εῖσὸ σκουμπριά. Ὑστερα ποῦ θάναι και γιομοθαλαστιά, και τὸ ρέμα δὲ θὰ τρέξη πολὺ δυνατὰ, βγαίνουμε, εἴχομε σίδερο, και ψαρεύουμε χρυσάφια μετὰ τὴν καθιτή. Στάσου ὅμως, ἄς ριζοῦμε κ' ἐδῶ τὴν συρτὴ μιὰ στιγμή. ἴσα μετὰ νὰ πᾶμε στὸ βράχο, ποῖς ἔξεραι.

Κ' ἔβγαλα ζιμέσως ἀπὸ τὸ σακκί μου συρτὴ τυλιγμένη στὸ μακαρᾶ, ὀλομέταξη, ψιλή ψιλή, μετὰ ποῦ μπόρεις κί ἄνθρωπο νὰ κρεμάσης μετὰ δούτη. Ἐβγαλα κί ἀπὸ τὸ θηκάρι τους τὰ τρία κομμάτια τοῦ καλαμιῦ μου, τᾶχωσα τὸνα μέσα στὴν ἄκρη τοῦ ἄλλου, τὰ σφιχτόδεσα, κόλλησα τὸ μακαρᾶ στὴν κάτω ἄκρη τοῦ ἀρμιδιοῦ, πέρασα τὸ κορδόνι ἀπὸ τὰ δαχτυλίδια του, ἔδεσα στὴν ἄκρη του γερὴ πολυκλωνη μερσινέζα, πέρασα τέλος και τᾶχίστρι μετὰ κί κίνο ἐλάστικο σκουλήκι ἀντίς δόλωμα, και μετὰ μπρούτζινο καρουλλάκι στὴ ρίζα του γιὰ νὰ στεροφυρῆ στὴ θάλασσα και νὰ φαίνεται σὰ ζωντανὸ μικρὸ χέλι ἢ βδέλλα.

Ἐνα μολυδάκι τώρα ὡς μιὰ ὄργια ἀπὸ τᾶχίστρι γιὰ νὰ μισοδουλιάζῃ ἡ συρτὴ κ' ἔγινε ἡ δουλειὰ. Ἀφῆκα τὴν ὄργια και τὴν πῆρε ὁ γιάλδς καθὼς τραβοῦσε ὁ βαρκάρης γληγορούτσικα τώρα, και γόριζε ὁ μακαρᾶς μοναχός του και ἔετούλιγε τὸ κορδόνι. Σὰν ἀφῆκα ὡς δέκα ὄργιας, στὰμάτησα τὸ μακαρᾶ, κ' ἔπαυα πότε πότε τᾶριβι ζερβόδεξα. Ἀξάρνα μου φάνηκε σὰ νὰ μάγκωσε κάπου τᾶχίστρι. Στάσου! φωνάζω τοῦ βαρκάρη, κί κί ἐμπλεξε. Ἐκεῖ ποῦ τῶλεγα, παίρνει λοζὸ δρόμο ἢ ἀποτοιά, τεντώνεται, κ' ἔρχεται στὸ χέρι μου δυνατὸ σπαρτᾶρισμα ποῦ ἔγρησε

ραξενεύμαστε ή «Αστραπή» και ή «Εσπερινή» να συμφωνούσαν μαζί του.

Η «Εστία», που στά ζητήματα του φαμφαρινισμού δείχνει τις περισσότερες φορές κάποια ξεχωριστή φρονιμάδα, έπρεπε να σκεφτή όπως σκεφτήκαμε μεις, όπως σκεφτήκε ο κ. Αγγελακόπουλος, όπως θα σκεφτότανε κάθε φρόνιμος άνθρωπος, και να πη :

— Ζητάνε σήμερα παράδες για στόλο και για στρατό. Μά τέτοιους παράδες ζητήσανε και χτες και προχτες, τέτοιους παράδες ζητάνε από τότες που γινε το Ρωμαίικο. Κι όμως ούτε στόλο, ούτε στρατό έφτιαξαν, μα κοιτάζανε με τους παράδες αυτούς να ριζούνε στάχτη στά μάτια του κόσμου και να τελειώσουνε όλοι μια χαρά τις δουλίτσες τους. Δίνει ο φτωχός τον παρὰ του για να γίνουνε καράβια, και τί άκούει κάθε μέρα ; Καταχρήσεις, σκάνταλα, κλοπές, άτιμίες. Δίνει τον παρὰ του για να γίνη στρατός και τίποτ' άλλο. Δε βλέπει παρὰ μια λύσσα των γαλονάδων μας πως να πάρουν περισσότερα γιλιόνια. Να μη κρυβόμαστε πίσω από τα δάχτυλά μας. Οι περισσότεροι γαλονάδες μας — δε λέμε όλοι — ζητάνε σήμερα ναύξηθουμε τα καράβια και τα συντάγματα, μόνο και μόνο για ναύξηθουνε οι θέσες και να παίρνουν τα γαλόνια γρηγορότερα.

Περισσότερα δε λέμε γιατί της Αλήθειας ο κατήφορος είναι κακός. Να όμως και μια σκέψη ακόμα, ή τελευταία, που δε θα μπορούση ή «Εστία» να τήνε βρη κι αυτήν άναποδη κι αντιπατριωτική. Ο κ. Αγγελακόπουλος άμα διάβαζε την έγκυκλιο του Καραμπουρνιέρη, θα συλλογίστηκε :

— Πως θα μεις κάνετε να πιστέψουμε πως με τους χτεσινούς παράδες δε φτειάζατε στόλο και με τους σημερινούς θα φτειάζετε, άφου δεν αλλάξατε καθόλου κι άφου, άφεντάδες και σήμερα πολιτευόσαστε όπως και χτες κι ακόμα χειρότερα ; Δείχτε μας πως αλλάξατε μυαλό, δείχτε μας πρώτα πως άποφασίσαστε με τα σωστά σας να πολιτευθήτε δώ κι όμπρός τίμια και πατριωτικά ; έπειτα έλάτε να μεις ζητήσετε τον παρὰ μας. Τότες θα σας δώσουμε μ' ευχαρίστηση, και κλέφτες ακόμα θα γενούμε για να βρούμε παράδες να σας δώσουμε.

ΤΡΟΜΕΡΗ

και φοβερή είδηση παρμένη από τους «Καιρούς» του παρασμένου Σαββάτου.

«—Είς τον Άγιον Κωνσταντίνον εις ιεροκήρυξ

άμέσως τι τρέχει.

Ταγριόφαρο χάδια πολλά δε θέλει ; μια και του άφησε καλούμα, χώνεται στα θαλασόχορτα, τυλίγεται εκεί μέσα, και τρέχα γύρουν. Σπάζνεις την άποτοιά σου, ψάρι όμως δε βγάζεις. Χρειάζεται λοιπόν τέντωμα και τράβηγμα, μαστορικò όμως τράβηγμα, που νάρχεται όσο γίνεται φυσικά και με το καλό. Είδεμή, ένα φρενιασμένο ζετίναγμα, ένα σάλτο έξω στον άγέρα, και σου τα ξεκάνει όλα σε μια στιγμή. Γυρίζω λοιπόν με προσοχή το μακαρῶ, παίρνω τή συρτή μέσα, έρχεται το ψάρι δίπλα στη βάρκα, σκύβει ο βαρκάρης και το τραβάει με το γάντζο. Άγριόφαρο από τα μικρά, ως δυο τρεις λίτρες. Ξανάρριξα, ξανάσυρα, γιαλό γιαλό πάντα, ψάρι όμως άλλο δεν πιάστηκε ως την ώρα που άρχισε ή βάρκα να γυρίζη τον κάβο. Έτυχε εκείνη την ώρα νάρχεται από το χωριό και βάρκα με τέσσερεις κοπέλλες. Μονάχες τραβούσανε το κουπί. Ξανθόμαλλες, κάτασπρες από φυσικό τους, λιοκαμένες και θαλασσοψημένες τώρα, φαινότανε σε νεράιδες αλήθεια. Καλωρώνουν το κουπί οι κοπέλλες, για να σεργιανίσουν το ψάρεμα. Τύχη μου, και πιάστηκε εκείνη τή στιγμή μεγάλο άγριόφαρο. Λύγισε το καλάμι σε βέργα, τράντασμα πάλε στα χέρια μου, στο κορμί μου, στη βάρκα, ως κι ο βαρκάρης πήρε φωτιά και φώναζε πως πιάστηκε ψάρι. Λαλήματα και μουρμουρητά οι κοπέλλες, και σταμάτησαν όλοτετα τη βάρκα τους για να καλοδούνε. Έγώ γύριξα ως τόσο το μακαρῶ. Ρηχά τα νερά εκεί όμως, τα θαλασόχορτα πάμπολυ

είζωφώνησε λόγον. Τόσον δε χ υ δ α ι α ς λέξεις μεταχειρίζετο, ώστε όλοι οι εκκλησιαζόμενοι ήγανάκτησαν. Φαίνεται ότι ο ιεροκήρυξ αυτός θα είναι... δημοτικιστής, ά ν δ χ ι τ ι ε λ λ ο υ.

Και τα δικά μας σχόλια τώρα : 'Ο ιεροκήρυκας αυτός επειδή ήξερε πως μιλάει σε Ρωμιούς μπορεί να τους μιλήσε Ρωμαίικα, για να τονε νοιώσουνε. Χ υ δ α ι α ς λ έ ξ ε ς μεταχειρίζονται μονάχα οι «Καιροί» όταν δημοσιεύουν τις ψευτιές του Βενιερῆ και τα ψεύτικα τηλεγραφήματα. Πάει λοιπόν το πρώτο. Τώρα έχουμε το δεύτερο, ά ν δηλ. οι εκκλησιαζόμενοι ά γ α ν α χ τ ῆ σ α ν ε. Ψέμα μεγάλο κι αυτό, μεγαλύτερο κι από τα ψέματα του Βενιερῆ, γιατί άδυνατο είνανε όλοι οι εκκλησιαζόμενοι να ναι Μιστριώτηδες και Κανελλίδηδες. Τρίτο, ο ιεροκήρυκας αυτός θα είναι δημοτικιστής—κρίμα μονάχα που δεν τονε ξέρουμε για να του σφίξουμε το χέρι — κι δ χ ι τ ι ε λ λ ο υ, γιατί βάζουμε το κεφάλι στη καρμυνιόλα πως ποτές του δε θάγραψε κύρια άξθρα στους «Καιρούς» για να ναι « τ ι ε λ λ ο υ ». Φτάνουν αυτά.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ

μορφή της πατριωτικής άρρώστειας του μας παρουσιάζει : τώρα τελευταία ο τρρομερός άρθρογράφος της «Εσπερινής» κ. Δημ. Άχιλ. Φαμφαρώνης. Έτσι λοιπόν που λίτε, όπως μερικοί φαντάζονται πως είναι θεοί ή Αυτοκράτορες, φαντάζεται κι ο κ. Φαμφαρώνης πως κ α τ ἔ χ ε ι επίσημα διπλωματικά έγγραφα της Ρωσίας που άποδείχεται, λέει, άπ' αυτά πως... ο κ. Φαμφαρώνης μαζί με τον κ. Γιάνναρο θα σώσουν την Ελλάδα και την «Εσπερινή».

Για το πρώτο, δεν ξέρουμε ά ν τους άφήσουν οι όχτροι της πατρίδας μας να το καταφέρουν. Μά για το δεύτερο το πιστεύουμε πως το καταφέραν κι όλας, άφου βρίσκονται χιλιάδες κουτορωμιοί που παίρνουν τις κωλοφωτιές του κ. Φαμφαρώνη για ήλεκτρικούς γλόμπους και την «Εσπερινούλα» για έφημερίδα σοβαρή.

Οι ίδιοι κουτορωμιοί δεν τόχουνε τίποτες να σου πουν κύριο πως με τον Γιάνναρο πρωθυπουργό και με τον Φαμφαρώνη άρχιστράτηγο μπορούμε να μπουμε και στην Πετρούπολη ακόμα.

ΞΕΡΕΤΕ

τί λέμε να γίνη με τον ήλεκτρικό σιδηροδρόμο ; Να πάψη κάθε συζήτηση που άνοιξε στις έφημερίδες,

άφου δε βγαίνει τίποτε καλό άπ' αυτά, και ναποφασισή ο κοσμάκης ούτε να τονε ζυγώση καθόλου. Άς τονε πάρη για λωδιασμένο, για ψωιάρικο, κι άς κατεβήνη στον Παρῆα με τα πόδια του, μ' άμάξι ή ακόμα και με τον γαϊφουτοτροχιόδρομο.

Τότε μονάχα θα συγκληθούνε οι Σαυλώκηδες που τονε διευθύνουν και που τίποτες άλλο δεν κοιτάζουνε παρὰ πως να κερδίσουνε περισσότερους παρῆδες, έστω κι ά ν πρέκειται για κάθε δραχμή να πληρωθῆ και μια λίτρα κρέας ανθρώπινο.

Η Κυβέρνησή, βλέπετε, ούτε λογαριάζει τί κακό μπορεί να συμβῆ ; ή εταιρία κοιτάζει πως να ζοδιψη λιγότερα και να σιδέψη περισσότερα. Φροντίδα δική μας λοιπόν είναι να φυλάξουμε το τομάρι μας και τη φροντίδα αυτή δεν πρέπει να τήνε παραλείψουμε.

ΜΙΑ ΒΟΥΤΙΑ

περίφημη έκανε ή «Οικονομική Έλλάς» στον προϋπολογισμό του Κράτους και μες άποκάλυψε γιατί το Ρωμαίικο λέγεται και Χ α ρ τ ο θ α σ ι λ ε ι ο.

Ξέρете με πόσα φορτώνεται κάθε χρόνο ο προϋπολογισμός για «γραφικά έξοδα» των Δημόσιων γραφείων ; Ξέρете μ' άλλο λόγια πόσα πληρώνει κάθε χρόνο ο χαμῆλης λαός για χαρτί, πέννες, μελάνια κλπ. των δημοσιών γραφειάδων ; Έ να ο λ ο σ τ ρ ο γ γ υ λ ο ε κ α τ ο μ μ ῦ ρ ι ο δραχμές και να μεις συμπάθατε ά ν σας φαίνονται λίγα.

Η «Οικονομική Έλλάς» έστρωσε κάτω τον προϋπολογισμό, τον ξεψάχνισε, τον κουρέλιασε και μες έβγαλε το περίφημο αυτό εκατομμύριο. Να τώρα και ή άρχή του άρθρου της, που σας το μεταφράζουμε Ρωμαίικα, για να το νοιώσετε καλύτερα :

«Είδε ο άνθρωπος του λαού τα δημόσια γραφεία γιομάτα από μπουλούκια ύπαλλήλων που όλοένα ζοδιάζουνε χαρτί και πένα να χαθούνε μέσα σε βουνά από έγγραφα κι από φακέλλους, από και δηλαδή πού φύγει ; κ' εκεί που κατασταλάζει κάθε διοικητική ένεργεια, που λησμονιέται τις περισσότερες φορές σ' ένα «δ ι α β ι β ῆ ζ ε τ α ι » και σ' ένα «ί π ι σ τ ρ ε φ ε τ α ι » — είδε πως για να πληρωθουν πέντε δραχμές ζοδιάζεται κάποτες χαρτί και μελάνι πέντε δραχμών σε προϋπολογισμούς, άπολογισμούς, ήγκρισεις, κυρώσεις, άποδείξεις κτλ. και χάνεται έργασια που κοστίζει δέκα κ' εκατό φορές παραπάνω από τις πέντε δραχμές που θα πλερωθούνε — είδε το κάτω κάτω πως ή μονέδα του από πολύτιμο μέταλλο κατάντησε κουρελόχαρτο — τα είδε όλ' αυτά ο άνθρωπος του λαού κ' έτσι βάρφισε το Έλλ. Κράτος με μια λέξη : Χ α ρ τ ο θ α σ ι λ ε ι ο ».

Όσοι θέλετε να δῆτε και τις λεπτομέρειες ζητήστε τον 38 αριθμό της «Οίκον. Έλλάδας». Άξιζει να τονε ζητήσετε.

λα στον πάτο, κι από φόβο μήν μπερδευτή και χαθή ταγριόφαρο, το παρατράβηξα και το παρατένωσα. Δε χάνει καιρό ο φίλος, ένα στρεφογυριστό πήδημα στον άγέρα (πρέπει να είναν ως εφτάλιτρο), και πλάφ ! πέφτει στα νερά λούτερο άπ' άγκίστρια, και χάνεται μες στα βάθια ! —Ω, ω, ω ! άναφανάζουν άμέσως οι κοπέλλες όλες άντάμα.—Τι κρίμα, είπε ή μία.—Τι μεγάλο ψάρι, ή άλλη, και τράβηξαν το δρόμο τους πάλε.

Έβγαλα κάτω μια στιγμή τάρμινι, κ' έρριξα ματιό κατά τις κοπέλλες. Να τις μιλήσω φωναχτά δεν πολυταίριαζε, είπα όμως μέσα μου πως για τα μένα κι από το ψάρι πιδ γλυκόδεχτο είναν που σταθήκανε όμπροστά μου μια στιγμή να χύσουν το φως της όμορφιάς και της νιότης μέσα στην άχαρη μοναξιά μου.

Τράβηξε το δρόμο της ή βαρκοῦλα πάλε, και βρεθήκαμε σ' άλλο πλαγινό κορράκι, δίχως όμως στρατη ήκρογιαλιά αυτό, παρὰ πελώρια θαλασσόδαρτα βράχια από παντού, με χαράδρες που άρχιζαν άπάνω στα ύψη και κατέβαιναν ως τα κύματα, και με καμιά σπηλιά δώ κ' εκεί. «Με κ' ή θάλασσα πιδ άγρια εδω και πιδ παραγμένη. Στον άντικρινό όμως κάβο κάτι πιδ ήσυχη, και για εκεί ξεκινούσαμε Φτάσαμε στον κάβο, πήδησα στο πιδ βολετό σκαλι που μου άφηξαν τα τραβηγμένα νερά, και σαν πήρα τα σύνεργά μου ένα ένα από του βαρκάρη τα χέρια, του λέω.

—Ξέρεις ισού τώρα. Μάφινεις εδω όλη την πρωινή.

Άν όμως ύποψιστής ή άνεμο ή βροχή, άμέσως νάρθεις, επειδή έτραγι δεν είμαι να σκαρφαλώνω τέτοιους γκρεμινούς.

Έτυχε ο βαρκάρης, κ' έμεινα όλομόναχος στον κάβο άπάνω.

Μήτε ψυχή στον όρίζοντα. Έξιν οι γλάροι που στεκόντανε σιωπηλοί στις βραχόκορφες, σε να μελετούσαν κι αυτοί τις παρθένες εκείνες όμορφιές. 'Ο ήλιος τα κέρχυνε όλα, και χρυσόλαμπαν κύματα και βουνά. Κάθυσσα, και θωρώντας και καμαρώνοντας την παράμερη εκείνη γωνιά του κόσμου, ρωτούσα ά στάθηκε πιδ εύτυχίστερος μαθε Ρομπινζώνας ! Με παπούτσια όμως αυτός, και πολύ χρειαζόμενα μάλλια, άφου οι άριθμητες πεταλιδίτσες που κόλλησαν όπου άγγιζει νερό, κάμανε τους βράχους πριακόνη μονάχη.

Τή δουλειά μας ως τόσο. Όξω τα σύνεργα. Έβγαλα πρώτα πρώτα δυνατή και χοντρή άποτοιά για τα μουγκριά : Τήν ξετύλιξα, πέρασα μισό σκουμπρι από το μεγάλο της άγκίστρι, της έδεσα τρεις τέσσερεις λίτρες μολύβι, για να βαστάη στα ρέματα, και δρόμο. Τήν τίναξα ως δέκα δώδεκα πήχες έξω. Και σαν καλοβούλιαζε, (ως όχτώ όργυιές βάθος εκεί τα νερά), τήν άφήκα. Τοίμασα τάρμινι μου τότες, και με μηχανισμό περίπου τον ίδιο καθώς από τη βάρκα, μόνο δηλαδή που ψάρεμα δίχως μολύβι και με την άπάνω καλαμύδεργα ακόμα φιλιώτερη και μακρύτερη, άρχισα και ζετίναξα τήν όρμιά από τη μία πλευρά, τήν άφρινα να μισοβουλιάζη, και τήν έσερνα από τήν

ΔΙΝΟΥΝ

τόν παρὰ τους ὄλοι, καὶ φτωχοὶ καὶ πλούσιοι, γιὰ τὸν Ἐθνικὸ στόλο. Ἄς εἶναι. Ρητορικὸ σχῆμα αὐτὸ γιὰτὶ οἱ πλούσιοι δὲν ἄρχισαν ἀκόμα νὰ δίνουν μὰ θὰ δώσουν κι αὐτοὶ, μὲ τὴ σειρά τους. Περιμένουν νὰ τελειώσουν πρῶτα οἱ φτωχοὶ, γιὰ νὰρχίσουν καὶ λόγου τους.

Λοιπὸν λέγαμε πὼς δίνουν ὄλοι τὸν παρὰ τους καὶ πὼς τὸν δίνουν μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ μ' εὐχαρίστηση μὰ καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν πὼς δὲ θὰ καταβροχθίστη, ὅπως καταβροχθίστηκαν τόσα καὶ τόσα ἐκτομμύρια ἴσα μὲ τῶρα, δίχως νὰποχτήσουμε ἕνα καρὰβι τῆς προκοπῆς. Ἔτσι μὲ τὸν παρὰ πού δίνουν οἱ πατριῶτες σήμερις, θάποχτήσουμε στόλο.

Κανέννας δὲν ἀμφιβάλλει γι' αὐτὸ. Μὰ κανέννας δὲν πρέπει νὰμφιβάλλῃ καὶ γιὰ κατὶ ἄλλο, σοβαρῶτερο ἀκόμα, πού θὰ καταρωθῆ μὲ τίς σημερινὲς εἰσφορῆς: Δηλαδή καὶ Ἰπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ναῦτες; θὰ συγκινηθοῦν μ' αὐτὸ πού γίνεται καὶ θάρχίσουν νὰ πονοῦνε καὶ τὰ κάρβουνα καὶ τὰ λάδια καὶ τίς μηχανὲς τῶν κοραβιῶν καὶ τοὺς μιστοὺς πού παίρνουν καὶ θὰ πᾶψῃ ἔτσι σιγὰ σιγὰ νὰ γίνεται αὐτὸ πού γίνεται τῶρα μὲ τὰσκόπα ταξίδια καὶ μὲ τίς καταχρησούλες καὶ μὲ τὸ χαρματάισμα τῶσαν γαλονάδων χασομέρηδων.

Κάθε κάρβουνο πού θὰ καίγεται δῶ καὶ μπρὸς δίχως λόγο καὶ κάθε σκονὶ πού θὰ κλέβεται καὶ κάθε μιστὸς πού δὲ θὰ δ ο υ λ ε ὕ ε τ α ι θᾶναι κλεψιά ἐλεεινὴ καὶ ἀσυνειδήτη, τῆς πεντάρας τοῦ φτωχοῦ.

Γιὰ νὰ δώσῃ μιὰ δραχμὴ ὁ Πειριωτῆς βαρκάρης, καὶ ὁ φτωχὸς ρούφαρης καὶ ὁ ξυπόλητος φημεριδοπουλητῆς, τὴ δραχμὴ αὐτὴ τὴν κόβει ἀπὸ τὸ ψωμί του καὶ ἀπὸ τὸ ρούχο του κ' ἔχει κάθε δικαίωμα νάρθῃ αὔριο καὶ νὰ σὲ μαχαϊρώσῃ, καπετάνιο, σὰ δὴ πὼς τὴ δραχμὴ του τὴν ξοδιάζεις λόγου σου γιὰ τὰ γλέντια σου.

Αὐτὸ ὄλοι τὸ αἰσθάνονται καὶ πρέπει νὰ τὸ αἰσθάνονται. Νὰ λοιπὸν πού μαζί μὲ τὰ καρὰβια θάποχτήσουμε καὶ εὐσυνειδήτους καραβοκέρηδες, ἢ πῶ σὺ σὰ νὰ πού θάποχτήσουμε πρῶτα πρῶτα εὐσυνειδήτους καραβοκέρηδες, γιὰτὶ αὐτοὶ μονάχα καὶ ὄχι τὰ καρὰβια, φτειάνουν στόλους δυνατοὺς καὶ ἀληθινοὺς.

Περὶεργὸ νόμισμα τίς προἶλλες πουλήθηκε στὸ Ἄμπούργο. Κόπηκε στὰ 1679 ὡς θυματῆρι τῆς πολιτορίας τοῦ Ἄμπούργου ἀπὸ τὸ βασιλεῖα τῆς Δανίας μὲ δυνατὸ στρατὸ πού δὲν κατόρθωσε τίποτα. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὸ νόμισμα λέει Ὁ Δανὸς βασιλεὺς ἔθηκε στὸ Ἄμπούργο, μὰ τὸ τί ἔκανε, αὐτὰ τὴν ἀνάποδῃ. Ἡ ἀνάποδῃ εἶνε ἄγραφο.

Ἄλλῃ μεριά. Ἐπαίξε τότες τὸ ψεύτικο δόλωμα, κ' ἔπιασα ἔτσι δυὸ τρεῖς ἀγριόψαρα. Στὸ μεταξὺ κρατοῦσα τὴν ἄκρη τῆς μουγαριῆς ἀποτονιας, κ' ὕστερ' ὅπῃ τὸ τρίτο ἀγριόψαρο ἔννοιωσα πὼς κάποιος γύρευε νὰ μοῦ κλέψῃ τᾶγκι-στρωμένο σκουμπρί. Βάζω τᾶποκαλαμίδι καταμέρος καὶ τραβᾶω. Φοβερό καὶ πεισματάρικο βᾶρος. Ἐλεγεσ καὶ κολυθοῦσε στὸν πάτο κάποιον τέρας καὶ σερνότανε μὲ τὸ ζορι κυματίζοντας τὴν οὐρά του. Τέλος φάνηκε στὰ βάθια, καθὼς τάνέβαζα. Ἴδρος ψιλὸς μ' ἔκοψε σὰν τὸ εἶδα. Πὼς νὰ τὸ βγάλω τέτοιο πρᾶμα, καὶ ἀπὸ τότο ὕψος, μὲ τὰ χαμηλωμένα νερά. Ἄμα ἀγγίξε τὸ βράχο, ἄρχισα πιά καὶ τὸν τραβοῦσα ὅπως ὅπως, σὰ νὰ εἶτανε κούτσουρο ἢ ψοφίμι. Ἄδυνατο ἀλλιῶς. Σέρνοντάς το ἔτσι μὲ τὰ δυὸ τὰ χέρια τάνέβασα ὡς ἀπάνω καὶ ἀπὼς στὰ ξερόβραχα. Στρεφογύριζε αὐτὸ καὶ πολεμοῦσε τότες σὰν Τιτάνας. Νὰ τὸ σκοτώσῃς κόβοντας τὸν παχὺ τράχηλό του, καλὴ καὶ ἄγια ἰδέα. Μὰ πὼς νὰ τὸ συχάσῃς πρῶτα! Νὰ τὸ πάρῃς ἀπὸ τᾶγκιστρι καὶ νὰ τὸ χτυπᾶς στὰ βράγια σὰ χταπόδι, καλὸ καὶ αὐτὸ, μὰ πὼς νὰ τὸ σηκώσῃς τέτοιο βᾶρος, εἰκοσιδυὸ λιτρῶνε! Πῆρα λοιπὸν τὸ ραβδί μου καὶ τοῦ χτυποῦσα κεφάλι, ράχες, οὐρές. Νὰ τὸ μουδιάσω λιγάκι. Μόλις σὰν ἔσπασε τὸ ραβδί στὴ ράχη του, μισομουδιάσε. Τοῦ βαθιοχάραξα τότες τὸν τράχηλο μὲ κοφτερὸ μαχαίρι, καὶ τᾶψῃκα ἐκεῖ ἀπάνω.

Κατέβηκα καὶ στάθηκα μιὰ στιγμὴ νὰ ξεποστᾶσω. Μούσκεμα στὸν ἵδρω ἀπὸ τὸν κόπο. Κοίταξα μιὰ κατὰ τὸν

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

(Συνέχεια)

ΚΥΡΙΑΡΗΝΕΣ

Ἔτσι λένε τίς τσίχλες ἐδῶ πάνω. Ἄμα πιὰστὴ τὸ χιόνι πέφτουν ὅστις κατοχῆς, δηλαδή ὅσα κατώτερα μέρη πού δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα καὶ ἐκεῖ κατὰ κοπὰδια πλανιῶνται ἀφήνοντας ἕνα δυνατὸ τσίρ, ταίρ... Τότε οἱ χωρικοὶ παίρνουνε ἀγκίστρια καὶ τὰ ντύνουν μὲ δόλωμα, μὲ σ κ ο υ λ η κ α ν τ ε ρ ε ς, καὶ πιάνουν σὰν ψάρια τὰ κυνηγημένα τὰ πουλιὰ, τίς κυριαρῆνες, πού ἴσως ὀνομασθήκαν ἔτσι ἀπὸ τὸ κυριεὶς εἰρήνης.

Μαῦρα κοτσύφια συνδεοῦν τίς κυριαρῆνες ὄλο τὸν χειμῶνα σὰν πρόσκοποι, ὡς πού νᾶλλῃ ἢ θνοῖζῃ νὰ πᾶνε μόνα τους ζευγάκια ζευγάκια νὰ φτειάσουν φωλιές.

ΣΤΑΥΡΟΓΑΙΑ

Σὲ ἐπίκαιρα μέρη τῶν δρόμων, σὲ κορφὲς ἰδίως πού δεσπόζουν τῶν χωριῶν βλέπει κανεὶς ξυλίνους σταυροὺς στημένους. Εἶναι σ τ α υ ρ ω μ ἔ ν α τὰ χωριά, εἶναι δηλαδή προφυλαγμένα μὲ τὰ σ τ α υ ρ ο ὕ δ ι α αὐτὰ γιὰ νὰ μὴ μπαῖνῃ κάθε κακὸ εἶτε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶτε γιὰ τὰ κτήματα.

Στὸ Βάλτο, μοῦ διηγούνται, οἱ στημένοι σὲ μερικὰ μέρη σταυροὶ δείχνουν ὅτι ἐκεῖ στὰ παλαιὰ χρόνα τῆς δουλειᾶς, ἐδιόθηκε ὁ πάτερ Κ ο σ μ α ς ὁ Α ἰ τ ω λ ὅ ς, ὁ ἐνθουσιῶδης αὐτὸς μοναχὸς, καὶ ἐδιόχε τὸ ἐθνοσωτήριό του κήρυγμα. Σ τ ο ὕ Π α τ ρ ο ὕ λ η λένε τὰ μέρη αὐτὰ. Ὁ Κοσμάς αὐτὸς εἶναι πού ἐκράτησε πολλοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ἠπείρου καὶ Ἀλβανίας νὰ μὴ τουρκέψουν. Ἐκεῖν, τὴν ἐποχὴ, σέκεινα τὰ μέρη τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα ἦταν ἐξασθενημένο. Ο ἱ Κ α ρ α μ ο υ ρ α τ ᾶ τ α ἰ ἀλλάξαν θρησκεία γιὰτὶ δὲν εἶδαν νὰ τοὺς κἀνῃ ὁ Χριστὸς μας ἕνα θαῦμα πού περιμέναν. (Π.ρ.β. Ἰωάν. Λαμπριδῆν Ἠπειρωτ. Μελετ. Κων. Παπαρηγόπουλ. Ἰ. Ε. Ἐθν. Σος 484). Ο ἱ Λ ἰ ᾶ π η δ ε ς ὁμοίως γιὰ ζήτημα πού ἔχει σχέση μὲ τὴ νηστεία. (Π.ρ.βλ. Ἀραβαντ. Χραν. Ἐπ. εἰς λέξιν).

ΟΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς. Τὴν παραμονὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ τὰ βράδυ β ᾶ β ο υ ν ε τ ᾶ ζ ο υ λ ᾶ π ι α. Παίρνουν

ἥλιο. Σὰν παράξενος ἀφαρὰ ὁ ἥλιος! Κάτι φιλοφάντα σύννεφα εἶχανε σωριαστῆ ὀλόγυρά του, καὶ πρόβαλλε ἀπ' ἀνάμεσά τους σὰ χλωμισμένους, σὰν ἀρρωστίτικους, σὰ θαμπὸς. Ἄσχημα σημάδια αὐτὰ, συλλογίστηκα. Γυρίζω καὶ ρίχτω ματιὰ πίσωθε, κατὰ τὴ Δύση, πού φυσοῦσε καὶ ὁ ἄνεμος. Σάνοια μικρούσικη μυριόλλα κατὰ τὰ οὐρανοθέμελα. Παρατήρησα καὶ πὼς τὰ κύματα κατακυλούσανε σὰν πῖθ βιατικὰ, καὶ πῖθ μακριὰ τῶνα ἀπὸ τᾶλλο. Τὴ δουλειὰ μας ὡς τόσο, εἶπα. Ἄν εἶναι κακοκαιρία, θὰ τὴ μυριστῆ ὁ βαρκάρης. Σέρεῖ αὐτός. Ἐκεῖ πού σκάλιζα κ' ἔσιαζα τίς ζῦρμιές μου γιὰ καινούριους ἀγῶνες, ξανακοιτάζω καὶ βλέπω τὴ μαυρίλλα ἐκεῖνῃ κ' ἔρχεται σὰ μανιασμένος ἴσκιος κάποιου πελώριου δαίμονα. Διάβαινε καὶ περνοῦσε ἀπάνωθὲ μου σὰ μαῦρο φάντασμα. Ἀπόμα μερικὲς στιγμῆς, καὶ πῆγε καὶ στάθηκε κατὰ τὰ βορεινὰ. Ἐλεγεσ κ' εἶχε πολεμικοὺς σκοποὺς, καὶ διάλεξε μέρος γιὰ προσβολὴ πού νὰ χτυπήσῃ πλαγινὰ τὸν ἔχτρο. Σέσπασε τότες καὶ ὁ ἄνεμος, πού φυσοῦσε ὅλη τὴν πρωινὴ ἀπὸ τὰ δυτικὰ, κ' ἔρχότανε τῶρα βοριάς, καὶ μαζί του βόλια σταλαματιεὲς χοντρές χοντρές σὰ ρεβίθια. Ἄξαφνα ὁ ἄνεμος φουσομανοῦσε ἀπὸ παντοῦ. Μαῦρα καὶ κουρελλιασμένα σύννεφα τρέχανε στοὺς οὐρανοὺς ὀλοτρόγυρα, πού θάρρειες καὶ πασίζανε νὰ πιάσουν τόπο γιὰ τὸν πόλεμο πού ἄρχιζε μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Τὰ κύματα στρεφογερούσανε σὰ νὰ μὴν ξέρανε ἀπὸ πού νὰ πᾶνε. Καὶ φούσκωναν ὀλονένα. Ἐκεῖ ἀπάνω χάνετα: καὶ ὁ ἥλιος, χάνονται τὰ βουνά, καὶ

ἕνα μπαλωμα καὶ λέει ἕνας. «—Ράβω, ράβω». «—Τὲ ράβεις;» ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος. «—Ὶάβω» ἐπαναλαμβάνει ὁ πρῶτος. «τὰ φίδια, τοὺς ἀνθρώπους, τίς ἀλπές, τοὺς λαγούς νὰ μὴ τρῶν τὰ στάρια, τοὺς λύκους νὰ μὴ τρῶν τὰ πρόματα καὶ τοῦ ποντικοῦ τὸ στόμα νὰ μὴ τρῶν τὰ σκουτιά».

Ἐνα φοβερὸ κακὸ, πού ζήτηνε νὰ διώξουν, εἶναι τὸ χαλαζὶ. Ἄλλοίμονο στὸ φτωχὸ μέρος πού θὰ περάσῃ ἀπὸ πᾶνω τοῦ τὸ χαλαζοσύννεφο.

Τὸ σιτάρι καὶ τὸ κρασί του, δηλαδή τὴν τροφὴ του, τὸ λάδι του καὶ τὰ κερνά του, δηλαδή τὴν ἐξαγωγή του, σὰν χέσῃ ὁ βουμειλιώτης δὲν ἔχει ἄλλο νὰ περιμένῃ.

Ἐνα φοβερὸ σύννεφο πού ἔφερνε χαλαζὶ πρὸ καιροῦ ἐξέκίνησε ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, ἐπέρασε τὴ Ναυπακτία, τὴ Φθιώτιδα καὶ ἔσβησε πέρα στὴ Λοκρίδα, στὴ θάλασσα τοῦ Εὐβοικοῦ. Ἦταν ἀξιοπαρατήρητο νὰ σκοῦγε κανεὶς πού παρίστανε τὴν ἐπιδρομὴ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ χαλαζιοῦ καὶ τὰ παράπανα μερικῶν πού δὲν τοὺς ἔφρσε διόλου κρασί.

— Δὲν μᾶς ἔμεινε οὔτε γιὰ κοινωνιὰ! ἔλεγε μιὰ γριὰ καταλυπημένη ἂν καὶ φαινότανε κάπως εὐπορη. Θὰ βγάλουμε τίς δόγες ἀπ' τὴν κἀθῃ. Τί τὴν θελοῦμε τὴν ἔρημη; ἀφοῦ ἔχουμε χρόνια νὰ καλοκαιρίσωμε κρασί Δὲν βλέπετε τὴ ὀργή; μᾶς δέρνει χαλαζὶ ἔντα μὲ κοκόσα (καρύδα). Εἴμακατε γιὰ τὴν Ἀμερική.

Τίς τυραπόκιες κ α ἱ ν ε τ ὶ κ ᾶ λ α β ρ ο. Ἐτσι μοῦ διηγῆθηκαν γιὰτὸν. «Ὁ Καλαβρὸς εἶναι ἕνας βρωμομπούμπουλας, πααίνει ἔς τᾶμπέλια καὶ τρώει τὰ βλασταράκια καὶ δευτέρα ἐκεῖ πού θὰ τὸ φράῃ θὰ βγάλῃ κωλοφούσια, ἔτσι γιὰ, ἀλλὰ κλαράκια πού δὲν κάνουνε σπαφύλια καὶ τὴν ἄλλη χρονιὰ ξεραίνεται τὸ κλῆμα».

Γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν παραπάνων παραπέμπουμε ἔς τὸ κ ρ α σ ἱ τοῦ κ. Στασινοπούλου.

Καὶ βλέπει κανεὶς τὰ μικρὰ γύρω στὴς φωτιές πού ἀνάφτουν νὰ κρᾶζουν γεμάτα ἐνδιαφέρον, γιὰτὶ καὶ αὐτὰ μοχθοῦν κ' αὐτὰ σκάθουν.

«Φεύγα καλαβρὸ ἀπ' τᾶμπέλι καὶ καλαβρίνα ἀπ' τὰ χωράφια».

Ὁ Ἅγιος Τρύφωνας. Αὐτὸς ἦταν χηνοβοσκός. Μικρὸ παιδί. Ἀρρώστησαν οἱ χῆνες του. Παρακαλεῖ τὸν θεὸ νὰ τοῦ τίς γιάνη καὶ ἔγινε. Ἀπὸ τότε οἱ γεωργοὶ τὸν ἐπῆραν προστάτη τους. Εἰς τὸν Πλάτανο τοῦ δήμου Προσγίου δὲν βγαίνουν οἱ παπάδες τῶν Φώτων νὰ ἀγιάσουν μὲ τὴν ἀγιαστῆρα τους, ἀλλὰ τοῦ ἀγίου Τρύφωνα, πού διώχνει τὰ ποντίκια καὶ τὰ σκουλήκια ἀπ' τὰ χωράφια.

ὁ κάθος μου βρίσκεται μέσα σὲ πυκτὴ καταχνιά. Κ' ἐνῶ συλλογίσωμαι πού νὰ τρυπώσω, νὰ ἢ βάρκα ὀμπρός μου χοροπηδῶντας ἀπάνω στὰ κύματα. Πῆδηξα μέσα ὅπως ὅπως, ἔφερα κάμπουσα νερά μὲ τὸ πῆδημά μου, καὶ ἄρχισε ὁ ἀνθρώπος τὸ κουπὶ σὰ δαιμονισμένος. Σὰ γυρίζαμε τὸν ἄλλον κάθο ἔπεφε κατακλυσμὸς ἢ βροχὴ. Μόλις μπήκαμε στὸ κορφάκι, κ' ἡ θάλασσα ἄρχισε πιά καὶ ἀντιχαιρετοῦσα τοῦρανοῦ τὴ μάνητα μὲ φοβερὴ λύσσα.

Βγήκα στάχρογιάλι μουσκέδι, καὶ ξεκίνησα ἴσια ἐπὶ χωριό.

Στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, βλέποντάς με ὁ ψεσινὸς ὁ βαρκάρης μὲ τίς σταλαματιεὲς πού ἔτρεχαν ἀκόμη ἀπὸ ταῦτιά μου, ζυγώνει: καὶ μοῦ λέει.

— Ἀφεντικό, τὸ βασιλεμα ἐκεῖνο κᾶτι μᾶς ἔλεγε.

Ξαναβγήκα ἀπὸ τότες καὶ ξαναβράχηνκα κάμπουσε φορέες. Καὶ πόλε θὰ πάω. Γιατὶ ὁ καλὸς ὁ ψαρᾶς πρέπει νὰ εἶναι καὶ λίγο τρελλὸς.

Ὁ σ ἰ λ ο ς σ ο υ
Α. Ε.